

Legioneliozės protrūki užprogramavo nesutvarkyta teisinė bazė

Vilniuje pratrūkusi legioneliozė – ne perkūnas iš giedro dangaus. Tai daugiau valdininkų nesusikalbėjimo ir neteisingai priimtų sprendimų padariniai, mano Lietuvos šilumos tiekėjų asociacijos (LŠTA) prezidentas Vytautas Stasiūnas. Ant jo stalo guli didžiausia krūva popierių – susirašinėjimo raštai su valdininkais dėl to, kokia turi būti vidaus šildymo sistemų priežiūra, kas turi tuo rūpintis, kokia turi būti karšto vandens kainų nustatymo metodika.

**Tiekėjams neleido rūpintis
vidaus sistemomis**

L

ŠTA vadovas V. Stasiūnas mano, kad buvo tik laiko klausimas, kada pastatų vidaus šildymo ir karšto vandens ruošimo sistemose atsiras problemų ir kokio masto jos bus. Žinoma, niekas nesitikėjo, kad problemos smogs taip stipriai, pareikalaus net žmonių aukų.

„Galima galvoti vienaip, galima – kitaip, bet priežastis, dėl ko kilo legioneliozės protrūkis – aiški. Šilumos tiekėjai jau yra išvaryti iš pastatų, jiems neleidžiama rūpintis vidaus sistemomis. O samdyti vidaus sistemų prižiūrėtojai tikrai neatlieka savo darbo taip, kaip privalėtų. Jie neva taupydami sumažina karšto vandens ruošimo temperatūrą. Kai ši nukrinta žemiau 50 laipsnių, sistemoje ima veistis legionelės. Šilumos tiekėjai dėl šios problemos visiškai nekalti, jie užtikrina visus tinkamus parametrus iki namo įvado. Bėdų atsiranda namo viduje“, – pasakojo V. Stasiūnas.

Jis apgailestavo dėl gyventojų įsitikimo, kad šilumos tiekėjai neva tyčia didina šilumnešio temperatūrą, kad galėtų gyventojams pateikti didesnes sąskaitas.

„Yra darbo režimai, jų reikia laikytis ir tiekiant šilumą, ir ruošiant karštą vandenį. Kai per neišmanymą, neva norint kuo geriau, imama savi-valiauti, prisišaukiama nelaimė. Tikiuosi, kad ši pamoka bus išmokta, nes ji pernelyg brangiai kainavo“, – kalbėjo LŠTA vadovas.

Neatsakytų klausimų dar daug

Nors sostinės daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose buvo imtasi priemonių legioneliozei sutramdyti, teisinė bazė liko nesutvarkyta, joje daug dviprasmybių ir neaiškumų. Todėl V. Stasiūnas mano, kad po kurio laiko vėl gali kilti panašių problemų.

Dar 2010 metais Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija patvirtino nutarimus „Dėl komisijos rekomenduojamų ir kitų su komisija suderintų šilumos paskirstymo metodų pakeitimo“ bei „Dėl valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2009 m. liepos 21 d. nutarimu Nr. O3-106 patvirtintos karšto vandens kainų nustatymo metodikos dalinio pakeitimo“.

LŠTA, įvertinusi asociacijos narių bei vartotojų gaunamus paklausimus ir norėdama didesnio aiškumo, pateikė Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai nemažai klausimų. Tarp jų – ir apie tai, kuriuose teisės aktuose yra reglamentuojamos sanitarinės higienos sąlygos ir kas atsakingas už to laikymąsi – šilumos tiekėjas, karšto vandens tiekėjas, valdytojas (administratorius), prižiūrėtojas, atsakingas už šilumos ūkį asmuo, butų savininkai?

Ilgą laiką iš Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos LŠTA negavo jokių paaiškinimų. Vėliau prasidėjo ilgas susirašinėjimas, kuriuo mėginta išsiaiškinti, kuris tiekėjas – šilumos ar karšto vandens – turi apskaičiuoti vartotojo (šilumos ar karšto vandens) mokesčio dydį už išiekovotą šilumos kiekį cirkuliacijai (procesui, kurio metu šiluma perduodama per karšto vandens sistemą, užtikrinant karšto vandens

temperatūros palaikymą ir buto pagalbinių patalpų (vonių ir tualetų) sanitarinės higienos sąlygas).

„Buvo tikrai daug neatsakytų klausimų, neaiškių formuluočių. Valstybinė energetikos ir kainų kontrolės komisija yra pripažinusi, kad klausimai, susiję su apsirūpinimu karštu vandeniu, vadinamojo gyvatuko mokesčiu, turi būti sprendžiami kuo skubiau, aiškiai ir nedviprasmiškai“, – sakė V. Stasiūnas.

Dar 2010 metų birželį komisija šilumos tiekėjams rašė, kad būtina kuo skubiau spręsti problemas, kylančias teisės aktų, reglamentuojančių apsirūpinimo karštu vandeniu būdus, taikymo srityje, todėl, atsižvelgiant į situaciją, kreiptasi į Energetikos bei Aplinkos ministerijas, kad šios skubos tvarka išspręstų kylančias problemas ir pagal kompetenciją imtųsi veiksmų, kad teisės aktų, reglamentuojančių apsirūpinimą karštu vandeniu, neapibrėžtumai bei prieštaravimai būtų pašalinti.

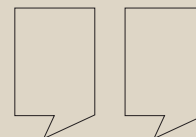
Tačiau LŠTA vadovas nemato, kad dėl susidariusios situacijos buvo imtasi kokių nors veiksmų, ir praktiškai liko viskas kaip buvę – su neaiškumais ir dviprasmybėmis.

Viena ranka duoda, kita – atima

LŠTA buvo apklausiusi šilumos tiekimo įmones apie šilumos išiekovimą daugiabučių namų karšto vandens sistemose. Gauti analizės rezultatai objektyviai patvirtino, kad Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos patvirtintas teisės aktas „Dėl Komisijos rekomenduojamų ir kitų su komisija suderintų šilumos paskirstymo metodų pakeitimo“ prieštarauja šilumos ūkio įstatymo nuostatomis.

Analizės rezultatai parodė, kad iki pusės analizuotų daugiabučių namų butui priskirtinas šilumos kiekis cirkuliacijai, kai su karštu vandeniu sunaudotas šilumos kiekis nustatomas pagal prieš karšto vandens ruošimo įrenginį įrengtų šilumos ir geriamojo vandens apskaitos prietaisų rodmenų ataskaitas, viršija komisijos nustatytus normatyvus cirkuliacijai, ir, vadovaujantis tos pačios komisijos 2010 m. gegužės 3 d. nutarimu priimto teisės akto „Dėl Komisijos rekomenduojamų ir kitų su komisija suderintų šilumos paskirstymo metodų pakeitimo“ nuostatomis, šilumos kiekis, viršijantis normatyvus cirkuliacijai, negali būti paskirstytas buitiniams vartotojams nepriklausomai nuo to, ar yra karšto vandens tiekėjas, ar jo nėra, ar tiekėjai įvykdė visas savo prievolės sutvarkyti karšto vandens apskaitą tame name, ar jų neįvykdė.

Dėl neaiškumų ir dviprasmybių kai kurie šilumos tiekėjai aiškinosi net teismuose. Kadangi teisės aktai nenumatė aiškaus būdo, kaip

Kai dėl neišmanymo, neva norėdami kaip geriau, ima savavaliauti, prisišaukiama nelaimė. Tikiuosi, kad ši pamoka bus išmokta, nes ji pernelyg brangiai kainavo. / Vytautas STASIŪNAS /

ir kas turi mokėti už viršnorminę šilumą, tašką, atrodytų, padėjo Lietuvos Aukščiausiasis teismas. Jis 2015 metų vasario 27 dienos nutartimi įpareigojo šilumos tiekimo bendroves sąskaitas už viršnorminę šilumą teikti gyventojams. Tad tuo remiantis sąskaitos buvo išrašytos Vilniaus, Marijampolės, Vilkaviškio, Alytaus, Telšių, Biržų, Kelmės, Druskininkų ir Palangos gyventojams, naudojantiems centralizuotai tiekiamą šilumą.

Tačiau ilgai netrukus Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija nusprendė, kad taip pasielgdami šilumos tiekėjai buvo neteisūs, ir įpareigojo grąžinti pinigus už viršnorminę šilumą.

„Čia jau kaip pasaka be galo. Ir kai yra tokia situacija, kai neaišku, kas turi mokėti už viršnorminę šilumą, kai kiti stengiasi sureguliuoti sistemas, mėgindami neva sutaupyti, visiškai neaiški atsakomybė. Tikrai nelinkėčiau, tačiau ir visiškai nenustebčiau, jeigu legioneliozės protrūkis pasikartotų – sąlygos pas mus tam yra kuo puikiausios, nes nėra aiškumo“, – teigė V. Stasiūnas. ■